

Onderwerp:
Uitvoeringsregeling PFAS
gemeente Rotterdam

Bezoekadres: De Rotterdam
Wilhelminakade 179, Rotterdam
Postadres: Postbus 6575
3002 AN Rotterdam

Van: Ric Wichers
Telefoon: (06) 28 74 17 50
E-mail: hj.wichers@rotterdam.nl

Ons kenmerk: AS19/16030-19/0623214
Bijlage(n): Uitvoeringsregeling PFAS

Datum: 18 november 2019

Retouradres: Postbus 6575, 3002 AN Rotterdam

DCMR Milieudienst Rijnmond
T.a.v. wnd. directeur M. de Hoog
Postbus 843
3100 AV SCHIEDAM

Geachte heer De Hoog,

Op 8 juli 2019 is het 'Tijdelijk handelingskader voor hergebruik van PFAS-houdende grond en baggerspecie' van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat in werking getreden. Dit handelingskader moest een oplossing bieden aan het vastlopen van grond- en baggerwerkzaamheden in Nederland ten gevolge van het voorkomen van PFAS in grond en bagger.

Omdat blijkt dat het handelingskader voor een aantal problemen nog geen oplossing biedt, zijn in overleg met uw dienst op 5 oktober 2019 nadere uitvoeringsregels opgesteld voor het grondgebied van de gemeente Rotterdam (verzorgingsgebied van de bodemkwaliteitskaart van de gemeente Rotterdam (inclusief Maasvlakte 2)).

Deze uitvoeringsregels geven een nadere invulling van de praktische toepassing van het landelijke handelingskader PFAS voor de Rotterdamse situatie. Daarnaast wordt bij een beperkt aantal regels beredeneerd afgeweken. Bij het opstellen van deze uitvoeringsregels is rekening gehouden met de huidige kennis van het voorkomen van PFAS in Rotterdam, namelijk homogeen vanuit depositie (op niet verdachte locaties).

In de bijlage bij deze brief worden deze uitvoeringsregels genoemd en nader toegelicht. Deze uitvoeringsregels zijn met terugwerkende kracht van toepassing en kunnen door u ter onderbouwing verstrekt worden aan derden. Met name milieuvadvisbureaus, verwerkers van grond en bagger en aannemers en ontwikkelaars hebben baat bij deze informatie.

Zoals afgesproken zal door de DCMR Milieudienst Rijnmond in overleg met andere gemeenten in de Rijnmondregio en op basis van Rotterdams en provinciaal beleid (in ontwikkeling) een zo uniform mogelijke maatstaf binnen de Rijnmond worden nagestreefd. De DCMR Milieudienst Rijnmond zal de coördinatie daartoe ter hand nemen.

Daarmee wordt beoogd het grondverzet en de afzet van bagger binnen de regio zo soepel mogelijk te laten verlopen, zonder dat risico's voor mens en milieu optreden en met in achtname van het stand-still-principe.

Blad: 2/5

Ons kenmerk: Later in te vullen

Datum: 18 november 2019

Doel van deze uitvoeringsregels is het voorkomen van stagnatie, de beperking van meerkosten en het versnellen van het proces van hergebruik en de verwerking van grond en bagger.

Met vriendelijke groet,

Mevr. drs. M.L. van Buur
Directeur Stedelijke Inrichting
Stadsontwikkeling Rotterdam

Uitvoeringsregeling PFAS

Kader

Op 8 juli 2019 is het *Tijdelijk handelingskader voor hergebruik van PFAS-houdende grond en baggerspecie* in werking getreden. Het handelingskader stelt dat voor alle meldingen in het kader van het Besluit bodemkwaliteit (Bbk) de grond op PFAS geanalyseerd moet zijn.

Deze uitvoeringsregels gelden in aanvulling op hetgeen gesteld is in het tijdelijk handelingskader.

Deze uitvoeringsregels gelden voor het grondgebied van de gemeente Rotterdam, dat wil zeggen het verzorgingsgebied van de huidige bodemkwaliteitskaart van de gemeente Rotterdam inclusief Maasvlakte 2. In deze uitvoeringsregeling verder te noemen Bkk. Op het moment dat de Bkk is aangepast voor PFAS en is vastgesteld vervallen deze uitvoeringsregels.

De aanpassing van de Rotterdamse Bkk wordt medio 2020 verwacht.

Deze uitvoeringsregels zijn niet van toepassing op grond afkomstig van locaties waar (punt)bronnen van PFAS aanwezig kunnen zijn, zoals onder andere:

- De luchthaven;
- Oefenplaatsen voor (bedrijfs)brandweer;
- Plaatsen waar met PFAS houdende blusmiddelen is geblust;
- Productielocaties van PFAS.

Uitvoeringsregels

1 Partijen grond of bagger aangemeld voor 8 juli 2019

Van partijen grond of bagger die aangemeld zijn voor 8 juli 2019 en in depot liggen ten behoeve van hergebruik of verwerking moet één aanvullend monster genomen worden en geanalyseerd op PFAS. Indien de aangetroffen waarde de hergebruiksnorm PFAS voor wonen/industrie (3-7-3) overschrijdt mag de partij *niet* worden toegepast en wordt dit direct gemeld aan de DCMR Milieudienst Rijnmond.

Indien de aangetroffen waarde onder de hergebruiksnorm PFAS voor wonen/industrie (3-7-3) ligt is hergebruik zonder aanvullende eisen tot eind 2019 nog toegestaan. Daarna vervalt deze vrijstelling en kan alleen hergebruik plaatsvinden conform uitvoeringsregel 3.

De Grondbank Rotterdam meldt aan de DCMR Milieudienst Rijnmond voor welke partijen bovenstaande geldt.

2 Grondverzet binnen een ruimtelijke eenheid met historisch onderzoek

De Bkk van Rotterdam is verdeeld in Ruimtelijke eenheden (RE). Binnen één RE wordt de bodemkwaliteit geacht constant en homogeen te zijn. Verplaatsen van grond binnen een RE kan zonder aanvullende controle op PFAS plaatsvinden. Dit geldt alleen als geen PFAS-bron

op de locatie aanwezig is. Een historisch onderzoek moet dus vooraf uitgevoerd worden en dit aantonen.

3 *Aanvullende bemonstering van bestaande partijen en op basis van de Bkk*

Meldingen op basis van oude partijkeuringen en de Bkk kunnen worden aangevuld met een partijbemonstering bestaande uit 2 x 6 grepen en analyse op PFAS. Dit is in overeenstemming met het uitzonderingsprotocol zoals genoemd in de SIKB 1000 – 1001. De keuring dient voor het overige te voldoen aan alle overige eisen en voorwaarden voor een partijkeuring conform SIKB 1000 – 1001.

De keuringsresultaten dienen dus een historisch onderzoek te bevatten om aan te tonen dat op de herkomstlocatie geen sprake is van een mogelijke puntbron voor PFAS. De resultaten dienen gepresenteerd te worden in een volledig rapport.

Bij meldingen op basis van de Bkk dient men met de partij-indeling rekening te houden met de verschillende bodemlagen. De bovengrond (maaiveld tot 1 meter minus maaiveld) dient gescheiden van de ondergrond te worden bemonsterd. Deze scheiding geldt ook als de bodemlagen volgens de Bkk dezelfde kwaliteit hebben. De verontreiniging met PFAS wordt geacht in de diepte af te nemen. Geadviseerd wordt daarom bij diepere ontgravingen zoveel mogelijk partijen in diepte te splitsen. Een beter kwaliteit voor de diepere partijen is te verwachten.

Indien sprake is van ongeroerde grond geldt geen onderzoeksplicht voor de ondergrond.

4 *Bepaling van de kwaliteit van de ontvangende bodem*

Conform het tijdelijk handelingskader moet de ontvangende bodem worden onderzocht op PFAS om toepassing van grond toe te staan in gebieden waar de bodemkwaliteit natuur/landbouw is. Indien sprake is van een verhoogd achtergrondgehalte mag op die locatie grond volgens het stand-still principe worden toegepast (dus tot aan die achtergrondwaarde met een maximum van de hergebruikswaarde).

Het Besluit bodemkwaliteit schrijft onderzoek volgens de NEN 5740 (onderzoeksstrategie onverdachte locaties) voor bij natuur/landbouw. Omdat verwacht wordt dat de verontreiniging met PFAS een homogeen verdeelde verontreiniging binnen het hele grondgebied is, mag voor aanvullend PFAS-onderzoek de onderzoeksstrategie VED-HO (verdachte locatie, diffuse bodembelasting, homogeen verdeelde verontreiniging op schaal van monsterneming) gebruikt worden. Deze strategie sluit beter aan bij de te onderzoeken verontreinigingssituatie en is eenvoudiger van opzet. Hierbij de toevoeging dat alleen de bovenste 0,5 meter van de ontvangende bodem onderzocht hoeft te worden (zoals gesteld in het tijdelijk handelingskader).

Bij de beoordeling van toepassing wordt de maximale waarde van de overige individuele PFAS-parameters (niet zijnde PFOS, PFOA of GenX) vergeleken met de maximale waarde van de overige individuele PFAS-parameters van de toe te passen grond. De laatste mag de eerste niet overschrijden en de concentraties PFOS en PFOA mogen elk niet hoger zijn dan

die van de ontvangende bodem (stand still). Ten aanzien van GenX geldt navolgende uitzonderingsregel.

6 *Onderzoek naar GenX binnen het Rijnmondgebied*

Uit de tot nu toe bekende onderzoeksresultaten naar PFAS in de bodem is gebleken dat GenX alleen wordt aangetroffen op het terrein van Chemours in Dordrecht. Elders in het Rijnmondgebied wordt GenX niet aangetoond. GenX hoeft daarom binnen de Bkk Rotterdam niet opgenomen te worden in het analysepakket bij bemonstering op PFAS. Dit scheelt aanzienlijk in kosten en analysetijd.

6 *Kleine partijen*

Kleine partijen grond (circa 350 m³) kunnen indien deze niet gebruikt kunnen worden in een ander werk samengevoegd worden op een locatie. Dit mag alleen uitgevoerd worden door of onder de verantwoordelijkheid van een certificaathouder BRL 9335. Op grond van de informatie van PFAS welke tot nu toe beschikbaar is in Rotterdam mag deze grond samengevoegd worden. De achtergrondwaarde in Rotterdam blijft immers ruim onder de norm. Een uitzondering hierop betreft RE 19.

Uit de uitgevoerde analyses valt op te maken dat er geen verhoogde waardes PFOA en GenX boven de toepassingsnorm van het tijdelijk handelingskader zijn aangetoond en dat PFOS en enkele van de overige PFAS is beperkte mate verhoogd voorkomen. RE 19 is hiervan uitgezonderd.

7 *Advies bodemonderzoek*

Onderzoek op PFAS is niet verplicht indien:

- Op basis van vooronderzoek aangetoond kan worden dat de bodem onverdacht is (bijvoorbeeld) ongeroerde bodemlagen vanaf 50 cm beneden maaiveld);
- Er sprake is van tijdelijke uitname;
- Het bodemonderzoek geen betrekking heeft op grondverzet (bijvoorbeeld voor vergunningen, transacties);
- Er sprake is van het op de kant zetten van baggerspecie. Hiervoor geldt geen uitgebreide onderzoeksplicht. Dit met uitzondering van bagger die verdacht is en daardoor mogelijk/waarschijnlijk niet toepasbaar.

Onderzoek naar PFAS is aan te raden als grondverzet voorzien wordt. Als onderzoeksinspanning kan aangesloten worden bij punt 5 (NEN 5740 VED-HO)